

Budapest már nem fogadhat be több menekültöt

Liber kormánybiztos és Dietz főkapitány nyilatkozata

Napok óta a keleti és nyugati pályaudvar képe újból szomorúan emlékeztet a nagy erdélyi menekülés idejére, a gyóren érkező vonatok is zsufoltan menekülőkkel futnak be, sokgyermekes családok néhány batyuval, rettenetes állapotban kászálódnak le a kupékból. Újból menekül Erdély és megint szalad a felvidék, ám most — ezt kötelesség megállapítani — *minden ok nélkül*. Romániából reguláris katonaság vonul be Erdély ősi földjére és még egyetlen faluból sem jelentettek eddig *semmilyen atrocitást*. Sőt a bevonuló csapatok parancsnokai maguk is hirdetményben szölik fel a lakosságot maradásra, azzal, hogy senkinek sem személyében, sem vagyonában nem esik bántódása. És ugyanígy van ez a felvidéken, amelyet most a csehek megszállnak s akiknek bizonyára legönzőbb és legsajátabb érdeke, hogy „jövendő honpolgáraikkal” kiméletesen bánjanak. De az embereknek bizonyos része érthetetlen módon fél, menekül, ezzel csak növelve a pánikot, amely pedig előbb-utóbb katasztrófára vezethet. Mert nem szabad elfelejteni, hogy ez az emberáradat, amely napról-napra növekszik, mind Budapest felé zudul és ma a főváros ott tart, hogy *teljesen képtelen több menekülő befogadására és ellátására*. Ezt a tényt a főkapitány, a belügyminisztérium és Liber Endre, a menekülők kormánybiztosa egyértelműen megállapították. A veszélyeztetett vidék lakosainak meg kell érteni, hogy erre az elhatározásra csupán a kényszerítő szükség parancsa készítette a fővárost, nincsen más kiút, a fővárosnak első kötelessége, hogy Budapest állandó lakosságáról gondoskodjék.

A belügyminisztériumban mindennap folynak a megbeszélések az ideözönlő menekültek elhelyezésére vonatkozóan.

A *Pesti Napló* munkatársa megkérdezte dr.

Dietz Károly főkapitányt, aki ezeket mondta:

— Köztudomású tény, hogy a menekülők ideözönlése napról-napra növeli az amugy is nyomászó lakásinségel, sőt erősen kell tartani attól, hogy az ételmezést is veszélyeztetik. Az idejövő menekülöket, *nem* — mint az erdélyi menekülés idején — *éltelvezély* hajtja, hanem teljesen alap-talan félelem, sőt gyakran az a fellevés, hogy itt Budapestben jobban és kényelmesebben élhetnek. Ezért van az, hogy a penziókat és szállókat gazdag vidéki családok foglalják le s ott gond nélkül élnek. A főváros hatóságai ma arra is alig képesek, hogy a harcterekről hazajövő, budapesti lakosokat ellássák és éppen ezért igen sürgősnek és szükségesnek látszott gátat vetni a Budapest felé igyekvő menekültek áradatának.

— Eppen ezért indítványoztam a belügyminiszternek, hogy az ország egyes részeinek közön-ségét hirdetményeken nyugtassa meg s hívja fel arra, hogy *ne meneküljenek*. És főként ne utaz-zanak Budapestre, mert itt sem lakást sem ellátást nem tudunk adni nekik. Ezentul csupán a hatósági engedély alapján engedik majd meg a vonatok használatát és a vasuti pénztárakat utasítottuk, ne adjanak ki jegyet csak a legindokol-tabb esetekben. A jegy nélkül utazókat a kalau-zok le fogják szállítani. Aki engedély nélkül tar-tózkodik a fővárosban, azt alkalmas módon visz-szaküldjük. A kormánybiztosságnál most külön szervet létesítettünk, amely a rendőrséggel kar-öltve dolgozik majd. Az, aki két napnál hosszabb időre jön majd, annak le kell jelentkeznie a kor-mánybiztosság hivatalában és köteles *engedélyt* kérni. Ezt az engedélyt azonban csak *teljesen in-dokolt* esetben adjuk meg. Aki ilyen engedélyt nem mutat fel, az *sem élelmiszert, sem lakásutal-ványt* nem kap, egyuttal utasítottuk a penziókat és szállókat, hogy az ilyen menekülöket ne lássa el. Végül szükségesnek látom megjegyezni, hogy a menekülésre, onnan, ahonnan most indult meg, *semmi szükség nincsen*, mindenki nyugodtan ma-radhat lakhelyén.

Liber Endre kormánybiztos a menekülés kér-déséről ezeket mondta:

— Az utolsó napokban különösen Erdélyből és a Felvidékről jöttek menekülök. Hangsúlyozom, hogy menekülésre semmi szükség sincsen, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a legtöbb helyen a *hatóságok ottmaradtak*. És ha már el is hagy-ták lakhelyeiket, teljesen indokolatlan, hogy min-denki Budapestre igyekezik, amikor vannak köz-beeső stúciók, így Arad, Kolozsvár, Debrecen, Nagyvárad stb, ahol ugyanolyan segélyben és el-látásban részesülnek, mint Budapestben. A kormány is, én is megkerestem ezeket a városokat és is-merttettem velük a segélyezés módját és mérvét. Azoknak a városoknak, amelyek pénzt kértek e célra: elküldtük a szükséges összeget. Az *bizonyos, hogy Budapest több menekültöt nem tud felvenni*. A lakásügyi kormánybiztos elhatározta, hogy a legerélyesebb rendszabályokhoz nyul és lakást szerez a *pestieknek*. Én reám, annak idején, amikor kineveztek a menekülök kormánybiztosának, ráruházták ugyan a lakásrekvirálási jogot, de ezzel a joggal én *ma nem tudok élni*. A lakásügyi kormánybiztos ur a menekültek részére maga sem tud lakást szerezni.

— Eddig is csak iskolákat üritettünk ki a menekültek elhelyezésére, de sokáig ez sem megy. Újabb iskolákat e célra nem lehet elvenni és végre is a *tanítást sem szüneteltethetjük* bizonytalan ideig. A menekültek dolgában tárgyaltam a főka-pitány urral is, akivel egy véleményen vagyunk s ennek megfelelően a főkapitány már meg is telte az előterjesztést. A belügyminiszter ur is osztja nézetünket s már legközelebb *rendelet* jelenik meg, amely eljéjét akarja venni az oktatlan men-ekülöknél.

— Miután a vasuti közlekedés is csak kor-látolt mértékben áll fenn, pláne nem kell Buda-pestig jönni a menekülteknek, ennek *semmi ér-telme nincsen*. A bevonult csapatok erőszakossá-gáról eddig még nem hallottunk. Sőt Brassóban, már a város szélein vannak a románok, de a vá-rospan nyugodtan folyik a tanítás. Erdélyből leg-inkább ügyvédek, jegyzök és más exponált állású állami és megyei hivatalnokok jönnek el. Mi ter-

mészteresen, amennyire csak lehet korlátozzuk a menekülők számát.

— A Kormánybiztosság a rendőrséggel karöltve dolgozik és a főkapitány most mellém rendelte *Kisteleky* Imre rendőrtanácsost, aki segíteni fog munkámban.. Az a tervünk jelenleg, hogy embereket küldünk ki a közeli városokba és nagyközségekbe, hogy megállapítsuk, van-e ott hely és megfelelő eljárás. Bizonyára találunk majd olyan helyet, ahol az élelmezés kérdése sokkal könnyebb és a lakáskérdés is megoldható. A közel jövő feladata a menekülők rendszeres visszatelepítése. Azokat az idegeneket, akiknek lakóhelyéről rendelt jelentenek, nyomban visszaküldjük, hogy folytassák a munkát ott, ahol elhagyták. Ezt kívánja az ország érdeke. Ma Budapesten összesen 30—32.000 bejelentett menekült van, de legalább még 10.000, aki nincsen bejelentve.

— Az erdélyi menekülés idején is teljes csendben és rendben ment a menekültek visszatelepítése, reméljük, most sem lesznek különösebb nehézségek. Budapest lakosságának érdeke, hogy a felzárkózás megakadályoztassék, mert nem vagyunk élelemmel oly tulságosan bőven ellátva. Aminek van, azt szívesen megosztjuk, de többet azután mi sem tehetünk.

Ez a két nyilatkozat bizonyára kiábrándító azoknak a menekülőknek, akik Budapesten látják az ígért földjét, ámde szomorú valóság. A főváros most amúgy is erőpróbáját éli és teljesen ki van zárva, hogy összeroppanás nélkül bírná el, ha még újabb és újabb menekülők jönnének ide; ugyanakkor, amikor lakóhelyükön nyugodtan megmaradhatnának.

Mindenki maradjon a helyén